năzuinţă proprie, ba chiar cu totul indiferent urmărilor lui. De pildă, când zice: „Fie ce-o fi!". Imperativul românesc înseamnă, deci, cu totul altceva decât „*Fiat*"-ul latinesc, care exprimă voinţa constrângătoare a persoanei I a vorbirii. El e foarte apropiat de acel: „Amin!", cu care sfârşesc toate şi care nu e decât mărturia acceptării voinţei altuia: „Facă-se voia Ta!".

Observaţia e vrednică de reţinut, şi pentru că ne dă cheia ideii româneşti de împărăţie, care nu e aceea a unei stăpâniri silnice, asupritoare, ci a unei comunităţi de rost şi omenie.

„Cuceritor" înseamnă oare, în româneşte, cel care siluieşte voinţa altora, poruncind; ori cel care capătă adeziunea celorlalţi, robindu-le inimile?

Care este, atunci, temeiul respectului normei şi al rânduielii la români, dacă le lipseşte sensul imperativului? Cercetarea răspunsului împinge analiza în miezul justificării acţiunii rituale.

Ceea ce caracterizează, în primul rând, împlinirea normei, la români, este faptul că conştiinţa omului de a fi în rând, şi în genere conştiinţa rânduielii, nu e o determinare practică, ci o stare de cunoaştere. Imperativul nu-l simte românul ca pe un comandament, ca pe [illegible]runcă a altuia, ci ca pe o lipsă de ordine